

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาหนังสือส่งเสริมการอ่านครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับนี้

1. แผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย
 - 1.1 นโยบาย
 - 1.2 ยุทธศาสตร์
 - 1.3 ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
 - 3.1 ความหมายของการอ่าน
 - 3.2 ความมุ่งหมายของการอ่าน
 - 3.3 ประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน
 - 3.4 ประเภทของการอ่าน
 - 3.5 องค์ประกอบของความพร้อมในการอ่าน
 - 3.6 แนวการจัดกิจกรรมการสอนอ่าน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.1 ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.2 ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.3 ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.4 รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.5 หลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.6 ขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.7 การจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.8 ลักษณะที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
 - 4.9 ประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดัชนีประสิทธิผล
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แผนพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเป็นไปอย่างมีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดนโยบายพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย ปี พ.ศ. 2545 – 2554 ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545ก : 1 – 19)

1.1 นโยบาย

1.1.1 พัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยในสถานศึกษา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเต็มที่ ได้ผลตามมาตรฐานของหลักสูตรแต่ละระดับชั้น รวมทั้งให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งกับการพัฒนาภูมิปัญญาและภูมิธรรมที่สอดคล้องกับสภาพสังคมและพื้นฐานของวัฒนธรรมไทย

1.1.2 ส่งเสริมและพัฒนาครู บุคลากรและผู้บริหารที่เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย เป็นแบบอย่างที่ดีกับเยาวชนในการใช้ภาษาไทย การอนุรักษ์ภาษาไทย และการใฝ่เรียนรู้ ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้อื่นต้องมีบทบาทร่วมพัฒนาการใช้ภาษาไทยของผู้เรียน ในสาระการเรียนรู้ที่จัดการเรียนการสอนด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ต้องส่งเสริมให้กำลังใจครูผู้สอนซึ่งอุทิศเวลา เพื่อความก้าวหน้าของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาไทย สนับสนุนให้ครูผู้สอนภาษาไทยได้พัฒนาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

1.1.3 ให้สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูเลือกสรรบุคลากรที่มีความสนใจภาษาไทยอย่างจริงจัง และทุ่มเทพัฒนาบุคลากรเหล่านี้ให้เป็นผู้รู้ซึ่งในภาษาไทย และชำนาญในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพร้อมเป็นครูภาษาไทยที่ดี แม้การผลิตครูสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ก็ต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้ที่จะเป็นครูมีพื้นฐานภาษาไทยอย่างเพียงพอด้วย

1.1.4 สนับสนุนการผลิตสื่อภาษาไทย และสื่ออื่นที่ช่วยพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทยให้สัมฤทธิ์ผล สนับสนุนให้มีสื่อในสถานศึกษาอย่างเพียงพอ สนับสนุนผู้เรียน

ได้เรียนรู้ ศึกษา ค้นคว้า และสำหรับครูใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการเลือกใช้สื่อ
การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณค่า รวมทั้งส่งเสริมการจำหน่ายและการเผยแพร่สื่อในราคาข่อมเยา

1.1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนานวัตกรรม
การเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนภาษาไทยได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

1.1.6 ส่งเสริมคนไทยทุกคนให้มีโอกาสเรียนรู้ ทำความเข้าใจ เพื่อสามารถใช้
ภาษาไทยอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล รวมทั้งอนุรักษ์ภาษา วรรณคดีและ
วรรณกรรมของไทย ส่งเสริมการอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมของท้องถิ่น การคิดค้นและ
การใช้ประโยชน์ของภาษาถิ่นให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประเทศชาติ

1.1.7 ร่วมมือกับสื่อมวลชน และทุกส่วนของสังคมในการส่งเสริมการเรียนรู้
ภาษาไทยของผู้เรียนและคนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้มีบทบาทในสังคมให้เป็นแบบอย่าง
ในการใช้ภาษา การรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ

1.2 ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ปฏิรูปกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เน้นการฝึกทักษะ
ที่สัมฤทธิ์ผล การสร้างนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการแสวงหาความรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับคุณภาพครูผู้สอนภาษาไทยและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 รมรงค์ให้ทุกส่วนของสังคมร่วมส่งเสริมการเรียนการสอน
ภาษาไทย การใช้ภาษาไทยและการสืบทอดภาษาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 4 กำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาการเรียน
การสอนภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย

1.3 ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของผู้เรียนสูงขึ้น

1.3.2 เด็ก เยาวชน ประชาชน มีความรัก ภูมิใจในภาษาของชาติและสามารถ
ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พุทธศักราช 2544

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มทักษะภาษาไทย

2.1 ความสำคัญ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ความคิดวิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดี และวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรแก่การเรียนรู้ เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป

2.2 ธรรมชาติ/ลักษณะเฉพาะ

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและตรงตามจุดมุ่งหมายไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิด ความต้องการ และความรู้สึก คำในภาษาไทยย่อมประกอบด้วย เสียง รูปพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และความหมาย ส่วนประโยคเป็นการเรียงคำตามหลักเกณฑ์ของภาษา และประโยคหลายประโยคเรียงกันเป็นข้อความ นอกจากนั้นคำในภาษาไทยยังมีเสียงหนักเบา มีระดับของภาษา ซึ่งต้องใช้ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและบุคคล ภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ตามสภาพวัฒนธรรมของกลุ่มคนตามสภาพของสังคมและเศรษฐกิจการใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การพูด การฟัง และการสื่อสารต่าง ๆ รวมทั้งต้องใช้ให้ถูกต้องใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เพื่อสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพและใช้อย่างคล่องแคล่ว มีวิจารณ์ญาณและมีคุณธรรม

2.3 วิสัยทัศน์

ภาษาไทยเป็นเครื่องมือของคนในชาติ เพื่อการสื่อสารทำความเข้าใจกันและใช้ภาษาในการประกอบกิจการงานทั้งส่วนตัว ครอบครัว กิจกรรมทางสังคมและประเทศชาติ เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตถึงปัจจุบัน และเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้นการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และประสบการณ์เรียนรู้ในฐานะเป็นวัฒนธรรมทางภาษา ให้เกิดความชื่นชม ชาบซึ้ง และภูมิใจในภาษาไทย โดยเฉพาะคุณค่าของวรรณคดี และภูมิปัญญาทางภาษาของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์ไว้ อันเป็นส่วนเสริมสร้างความงดงามในชีวิต

การเรียนรู้ภาษาไทยย่อมเกี่ยวข้องกับความคิดของมนุษย์ เพราะภาษาเป็นสื่อของความคิด การเรียนรู้ภาษาไทยจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ คิดวิพากษ์วิจารณ์ คิดตัดสินใจแก้ปัญหา และวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล ขณะเดียวกันการใช้ภาษาอย่างมีเหตุผล ใช้ในทางสร้างสรรค์ และใช้ภาษาอย่างสละสลวยงดงาม ย่อมสร้างเสริมบุคลิกภาพของผู้ใช้ภาษา ให้เกิดความน่าเชื่อถือ

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยการแสดงความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างพินิจพิเคราะห์สามารถเลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิด ความรู้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามเกณฑ์ ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้องตามกาละเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ

ภาษาไทยมีส่วนที่เป็นเนื้อหาสาระ ได้แก่ กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งผู้ใช้ภาษาจะต้องรู้และใช้ภาษาให้ถูกต้อง นอกจากนั้นยังมีวรรณคดีและวรรณกรรม ตลอดจนบทร้องเล่นของเด็ก เพลงกล่อมเด็ก ปริศนาคำทาย เพลงพื้นบ้าน วรรณกรรมพื้นบ้านเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมซึ่งมีคุณค่า การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาทางภาษา ที่ถ่ายทอดความรู้สึกรู้สึก คำนิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษาในบทประพันธ์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้ง และความภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้สั่งสมและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

2.4 คุณภาพของผู้เรียน

เมื่อจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้ว ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม ดังนี้

- 2.4.1 สามารถใช้ภาษาสื่อสารได้อย่างดี
- 2.4.2 สามารถอ่าน เขียน ฟัง ดู และพูด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.4.3 มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผลและคิดเป็นระบบ
- 2.4.4 มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และใช้ภาษา

ในการพัฒนาตนและสร้างสรรค์งานอาชีพ

2.4.5 ตระหนักในวัฒนธรรมการใช้ภาษาและความเป็นไทย ภูมิใจและชื่นชมในวรรณกรรมซึ่งเป็นภูมิปัญญาของคนไทย

2.4.6 สามารถนำทักษะทางภาษามาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้องตามสถานการณ์และบุคคล

2.4.7 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสร้างความสามัคคีในความเป็นชาติไทย

2.4.8 มีคุณธรรมจริยธรรม มีวิสัยทัศน์ โลกทัศน์ที่กว้างไกลและลึกซึ้ง

เมื่อจบแต่ละช่วงชั้น ผู้เรียนต้องมีความรู้ ความสามารถ และคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3

- 1) อ่านได้คล่องและอ่านได้เร็ว
- 2) เข้าใจความหมายและหน้าที่ของคำ กลุ่มคำ ประโยค และเข้าใจ

ข้อความที่อ่าน

3) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาคิด คาดคะเนเรื่องราวหรือเหตุการณ์ และกำหนดแนวทางการปฏิบัติ

- 4) เลือกอ่านหนังสือที่เป็นประโยชน์ทั้งความรู้และความบันเทิง
- 5) พูดและแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการและจินตนาการ
- 6) จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ และเรื่องราวในชีวิตประจำวัน
- 7) จับใจความสำคัญ ตั้งคำถาม สนทนา แสดงความคิดเห็น เล่าเรื่อง ถ่ายทอด

ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และประสบการณ์จากเรื่องที่ฟังที่ดู

- 8) เข้าใจภาษาไทย มีทั้งภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่น
- 9) ใช้คำคล้องจองแต่งบทหรือกรองง่าย ๆ

- 10) ท่องจำบทหรือกรอนที่ไพเราะ และนำไปใช้ในการพูดและการเขียน
- 11) นำปริศนาคำทายและบทรื่องเล่นในท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนและเล่น
- 12) ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียน การแสวงหาความรู้ และใช้ได้เหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์

- 13) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมไปใช้ในชีวิต
- 14) มีมารยาทในการอ่าน การเขียน การฟัง การดู การพูด
- 15) มีนิสัยรักการอ่านและการเขียน

ช่วงที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

- 1) อ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น
- 2) เข้าใจความหมายของคำ ส่วนวน โวหาร การเปรียบเทียบ อ่านจับประเด็นสำคัญแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรุปลความ
- 3) นำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ คาดการณ์ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการพัฒนาตน
- 4) เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์
- 5) เขียนเรียงความ ข้อความ จดหมาย เขียนอธิบาย เขียนชี้แจงการปฏิบัติงาน และรายงานเขียนเรื่องราวจากจินตนาการและเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง จดบันทึกความรู้ ประสบการณ์ เหตุการณ์ และการสังเกตอย่างเป็นระบบ
- 6) สรุปลความ วิเคราะห์เรื่องที่ฟังที่ดู แลเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในชีวิต
- 7) สนทนา ได้ตอบ พูดแสดงความรู้ ความคิด ความต้องการ พูดวิเคราะห์เรื่องราวพูดต่อหน้าชุมชน และพูดรายงาน
- 8) ใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียน การดำรงชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคมรวมทั้งใช้ได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์
- 9) เข้าใจลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น และคำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย
- 10) ใช้ทักษะทางภาษาเพื่อประโยชน์ได้ตามจุดประสงค์
- 11) ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาวรรณคดีและวรรณกรรมให้เห็นคุณค่าและนำไปประโยชน์ไปใช้ในชีวิต
- 12) ท่องจำบทหรือกรอนที่ไพเราะและมีคุณค่าทางความคิด และนำไปใช้

ในการพูดและการเขียน

- 13) แต่งภาพและกลอนง่าย ๆ
- 14) เล่านิทานพื้นบ้านและตำนานพื้นบ้านในห้องถื่น
- 15) มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด
- 16) มีนิสัยรักการอ่านและเขียน

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

- 1) อ่านอย่างมีสมรรถภาพและอ่านได้เร็วยิ่งขึ้น
- 2) เข้าใจวงคำศัพท์ที่กว้างขวางขึ้น ส่วนวนและโวหารที่ลึกซึ้ง
แสดงความคิดเห็นเชิงวิเคราะห์ ประเมินค่าเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
- 3) เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ได้กว้างขวาง
ตามจุดประสงค์
- 4) เขียนเรียงความย่อความ และจดหมาย เขียนอธิบาย ชี้แจง รายงาน
เขียนแสดงความคิดเห็น แสดงการโต้แย้ง และเขียนเชิงสร้างสรรค์
- 5) สรุปความ จับประเด็นสำคัญ วิเคราะห์ วิจัยข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น และ
จุดประสงค์ของเรื่องที่ฟังที่ดู
- 6) รู้จักเลือกใช้ภาษาเรียบเรียงข้อความได้อย่างประณีต จัดลำดับความคิด
ขั้นตอนในการนำเสนอตามรูปแบบของงานประเภทต่าง ๆ
- 7) พุดนำเสนอความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ และการประเมินเรื่องราวต่าง ๆ
พุดเชิญชวน อวยพร และพุดในโอกาสต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
- 8) เข้าใจธรรมชาติของภาษาและการนำภาษาต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย
- 9) ใช้ภาษาแสดงความคิดเห็น สร้างความเข้าใจ โน้มน้าวใจ ปฏิเสธเจรจา
ต่อรองด้วยภาษาและกิริยาท่าทางที่สุภาพ
- 10) ใช้ทักษะทางภาษาในการแสวงหาความรู้ การทำงาน
และใช้อย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์
- 11) ใช้หลักการพิจารณาคุณค่าและวรรณกรรม พิจารณาคุณค่าและ
วรรณกรรมให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิต
- 12) แต่งภาพ กลอน และโคลง
- 13) ท่องจำบทหรือกรอนที่ไพเราะ มีคุณค่าทางความคิดและนำไปใช้กล่าวอ้าง
ในการพูดและการเขียน

14) ร้องเล่นหรือถ่ายทอดเพลงพื้นบ้านและบทกล่อมเด็กในห้องถิ่น

15) มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

16) มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1) อ่านอย่างมีวิจารณญาณและมีประสิทธิภาพ

2) ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ วิจารณ์ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน

3) เลือกอ่านหนังสือและสื่อสารสนเทศจากแหล่งเรียนรู้ได้กว้างขวาง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ

4) เขียนเชิงวิชาการ เขียนอธิบาย ชี้แจง เขียนโน้มน้าวจิตใจ เขียนแสดงทรรศนะ เขียนบันทึกคดีและสารคดี เขียนเชิงสร้างสรรค์

5) ตั้งประเด็นหัวข้อการเขียนได้ตามจุดประสงค์ เรียบเรียงงานเขียน โดยมีการอ้างอิงข้อมูล สารสนเทศได้อย่างถูกต้อง

6) นำความรู้จากการฟังและดูสื่อรูปแบบต่างๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงความคิดเห็น และสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้อย่างมีเหตุผล

7) พูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พูดโน้มน้าวจิตใจ พูดเพื่อความบันเทิง พูดแสดงความคิดเห็น

8) ใช้ภาษาเพื่อการพัฒนาการเรียน การทำงาน และประกอบอาชีพ สร้างสรรค์งานเชิงวิชาการ และใช้อย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์

9) เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของภาษา รวมทั้งอิทธิพลของภาษาถิ่นและภาษาต่างประเทศที่มีต่อภาษาไทย

10) เข้าใจประวัติวรรณคดีและวรรณกรรมในแต่ละยุคและใช้หลักวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้นพิจารณาเรื่องที่อ่านและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

11) แต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และร่าย

12) ท่องจำบทหรือกรองที่ไพเราะ ที่มีคุณค่านำไปใช้กล่าวอ้างทั้งการพูดและการเขียน

13) ศึกษา รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้าน ศึกษาความหมายของภาษาท้องถิ่น จำนวนสุภาษิตที่มีในวรรณกรรมพื้นบ้าน และวิเคราะห์คุณค่าทางด้านภาษาและสังคม

14) มีมารยาทการอ่าน การเขียน การฟัง การดู และการพูด

15) มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน

2.5 สาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาภาษาไทย

รายละเอียดของหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

2.6 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 - 6) ประกอบด้วย

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูล สารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 : สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1 : เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาของภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพ และความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคม และชีวิตประจำวัน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4 - 6)

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีนิสัยรักการอ่าน

- 1) สามารถอ่านได้คล่องและอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจความหมายของคำ ลำนวน โวหารการบรรยาย การพรรณนา การเปรียบเทียบ การใช้บริบท เข้าใจ ความหมายของถ้อยคำ ลำนวนและเนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถอ่าน
- 2) สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ดีความ สรูปความ หาคำสำคัญในเรื่องที่อ่าน แผนภาพ โครงเรื่อง หรือแผนภาพความคิดพัฒนาความสามารถอ่าน นำความรู้ความคิดจากการอ่านไปใช้แก้ปัญหาตัดสินใจ คาดการณ์และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือการพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้และ การค้นคว้าเพิ่มเติม
- 3) สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรอง ได้คล่องแคล่ว และรวดเร็วถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์และอักขรวิธี และจำบทร้อยกรองที่มีคุณค่าทางความคิด และความงดงามทางภาษา สามารถอธิบายความหมายและคุณค่า นำไปใช้ อ้างอิง เลือกรับหนังสือ และสื่อสารสนเทศ ทั้งสื่อพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ตามจุดประสงค์ อย่างกว้างขวาง มีมารยาทการอ่านและ นิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความและเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

- 1) สามารถเขียนเรียงความ ย่อความชี้แจงการปฏิบัติงาน การรายงาน เขียนจดหมายสื่อสาร ได้เหมาะกับ โอกาส และประสงค์เขียนเรื่องราว จากจินตนาการหรือเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิต รวมทั้งใช้ กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน
- 2) มีมารยาทการเขียนและนิสัยรักการเขียนและการศึกษาค้นคว้า โดยใช้ทักษะการเขียนจดบันทึกข้อมูลความรู้ ประสบการณ์เหตุการณ์ และการสังเกตอย่างเป็นระบบ นำวิธีการของแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียนและการเขียนรายงาน เขียนสื่อสาร

ได้ตามจุดประสงค์อย่างมีมารยาท

สาระที่ 3 : การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1: สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1) สามารถจับประเด็นสำคัญรายละเอียด แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และสรุปความวิเคราะห์เรื่องตามข้อเท็จจริง เข้าใจจุดประสงค์ของเรื่อง และของผู้พูด เข้าใจถ้อยคำ การใช้สำนวน กิริยาท่าทางของผู้พูด สามารถรับสารจากการฟัง การดู โดยตั้งข้อสังเกตเปรียบเทียบกับประสบการณ์ในชีวิตจริง แสดงความรู้ ความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างกว้างขวาง

2) สามารถสนทนาได้ตอบแสดงความรู้ ความคิด พูดวิเคราะห์เรื่องราว พูดต่อหน้าชุมชน และพูดรายงานโดยใช้ถ้อยคำเหมาะสมแก่เรื่องและ จุดประสงค์ตามหลักการพูด มีมารยาทการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 : หลักการใช้ภาษา

มาตรฐาน ท 4.1: เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษา การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษา ภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

1) สามารถสะกดคำในวงศัพท์ที่กว้างขวางและยากขึ้น อ่านและเขียนคำได้ถูกต้องคล่องแคล่ว

2) สามารถใช้คำ กลุ่มคำตามชนิดและหาที่มาเรียบเรียงเป็นประโยคสื่อสารได้ชัดเจน รู้จักใช้คำที่มีความหมายโดยนัย

3) สามารถใช้ภาษาในการสนทนาเชื้อเชิญ ชักชวน ปฏิเสธ ชี้แจงด้วยถ้อยคำสุภาพ และใช้คำราชาศัพท์ได้ถูกต้อง รู้จักคิดไตร่ตรองก่อนพูดและเขียน

4) เข้าใจลักษณะของคำไทย คำภาษาถิ่น คำภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในภาษาไทย ซึ่งทำให้มีคำใช้มากขึ้น

5) สามารถแต่งบทร้อยกรองประเภทกาพย์ และกลอน โดยแสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์

6) สามารถเล่านิทานพื้นบ้าน และตำนานพื้นบ้านในท้องถิ่นอย่างเห็นคุณค่า

มาตรฐาน ท 4.2 : สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ เสริมสร้างลักษณะนิสัย บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรม อาชีพ สังคมและชีวิตประจำวัน

1) สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้แสวงหาความรู้และการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม และใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร และการพัฒนาความรู้

2) เข้าใจระดับของภาษา ลักษณะของภาษาพูดและภาษาเขียน ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ ใช้ภาษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในการพัฒนาความรู้ เห็นคุณค่าการใช้ตัวเลขไทย

3) ใช้ภาษาอย่างถูกต้องมีคุณธรรม โดยการพูดและการเขียนตามความเป็นจริงและเหมาะสมแก่สถานการณ์ ไม่สร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น ใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม และสร้างความสามัคคีสอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม เข้าใจการใช้ภาษาของกลุ่มบุคคลในชุมชน

สาระที่ 5 : วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็นวิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

1) สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลาย ทั้งนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น สารคดี บทความ บทร้อยกรอง บทละคร ตามจุดประสงค์ของการอ่าน ใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

3.1 ความหมายของการอ่าน

“อ่าน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546 : 1364) ให้ความหมายไว้ว่า “ว่าตามตัวหนังสือ ถ้าออกเสียงด้วย เรียกว่า อ่านออกเสียง ถ้าไม่ต้องออกเสียง เรียกว่า อ่านในใจ”

พิศเพลิน สงวนพงศ์ (2533 : 1) ให้ความหมายว่า คือการมองคูตัวอักษร ให้ชัดเจน การเข้าใจความหมายของคำ การพิจารณาเลือกความหมายที่ดีที่สุดซึ่งเหมาะสมกับข้อความเนื้อเรื่องนั้น การใช้ความหมายให้เป็นประโยชน์ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิดแล้วนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์

อรุณี สายเสนา (2536 : 11) ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ ออกเป็นความหมาย ใช้สื่อความหมาย ความคิดระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2522 : 5) ได้กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการ แห่งความคิดในการรับรู้ เข้าใจในขณะที่อ่าน สมอของผู้อ่านจะติดตามผู้เขียน หรือตีความ ข้อความที่อ่านไปด้วยตลอดเวลา

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นวิธีสำคัญประการหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการค้นหาความรู้ที่ต้อง เข้าใจตัวอักษรที่ปรากฏต่อสายตา และสมองจะแปลความของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่ พบเห็นออกเป็นคำพูด ความคิด ความรู้สึกของถ้อยคำนั้น ๆ ด้วยความเข้าใจ การอ่านหนังสือ จึงเป็นส่วนช่วยสร้างความสำเร็จในการดำรงชีวิต

3.2 ความมุ่งหมายของการอ่าน แตกต่างกันดังนี้

การอ่านมีความสำคัญต่อการศึกษา ดังนั้นนักอ่านที่ดีต้องมีจุดมุ่งหมาย ในการอ่านแต่ละครั้ง

3.2.1 จุดประสงค์ของการอ่านมี 3 ประการ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2534 : 54 – 55)

1) ให้อ่านได้ คือ มีการพัฒนาและทักษะการอ่าน ทั้งอ่านในใจและ อ่านออกเสียง รู้จักกวาดสายตา มีอัตราความเร็วในการอ่านที่เหมาะสม มีลักษณะในการอ่าน สูงขึ้นเรื่อย ๆ มีความสามารถในการเข้าใจเรื่อง แสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน

2) เป็นเครื่องมือหาความรู้ คือ นำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน กลุ่มสาระอื่น ๆ และแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ

3) อ่านเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินในอรรถรส

3.2.2 จุดมุ่งหมายของการอ่านมี ดังนี้ (พิศเพลิน สงวนพงศ์. 2523 : 2)

1) อ่านเพื่อศึกษาหาความรู้ในกรณีนี้ได้ใช้กับการศึกษาของนักศึกษา โดยตรง ศึกษาอ่านตำราเรียน หรือค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียนการสอน จะเป็นการอ่าน โดยละเอียดหรือการอ่านโดยย่อแล้วแต่กรณี

2) อ่านเพื่อให้เกิดความรอบรู้ เป็นการอ่านเพื่อหาความรู้ให้กับ ตนเอง

3) อ่านเพื่อเกิดความบันเทิง เป็นการอ่านที่ถือว่าเป็นการพักผ่อน สมอ เป็นความเพลิดเพลินมีความสุขอีกแบบหนึ่ง ดังคำกล่าวที่ว่า “หนังสือคือมิตร”

ได้แก่การอ่านวรรณกรรม นิยาย เป็นต้น

3.2.3 จุดมุ่งหมายของการอ่านตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มี ดังนี้ (สนิท สัตโยภาส. 2531 : 987)

- 1) สอนให้เด็กอ่านออก คือ อ่านได้ถูกต้องทั้งอ่านออกเสียง และอ่านในใจ
- 2) สอนให้เด็กอ่านแตก คือ อ่านได้เร็ว เก็บใจความสำคัญได้ พร้อมทั้งยังสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์
- 3) สอนให้อ่านเป็น คือ สามารถใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ความเพลิดเพลิน มีนิสัยรักการอ่าน

3.2.4 จุดหมายของการอ่านของแฮร์ริส (Harris) มี 3 ประการ คือ (นารี ทูมมา. 2532 : 21)

- 1) อ่านเพื่อพัฒนาสมรรถภาพในการอ่าน
 - 2) อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
 - 3) อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน
- สรุปได้ว่า การอ่านมีความมุ่งหมาย คือ อ่านเพื่อหาความรู้ และจับใจความสำคัญ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากที่สุด

3.3 ประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน ทั้งในด้านการเรียนรู้ การติดต่อสื่อสาร จึงมีผู้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอ่านไว้หลายคน ดังนี้

3.3.1 ความสำคัญของการอ่าน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2535 : 48-49) ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านในงานประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2531 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

- 1) การอ่านทำให้ได้สาระเนื้อหาความรู้ มากกว่าการศึกษาหาความรู้โดยวิธีอื่นๆ
- 2) ผู้อ่านสามารถอ่านได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไปไหนมาไหนก็ได้
- 3) หนังสือเก็บได้นานกว่าสิ่งอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยไม่จำกัด
- 4) การอ่านสามารถฝึกความคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน

5) การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธิมากกว่าและมากกว่า
สื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะการอ่านจิตใจจะมุ่งมั่นอยู่ที่ข้อความ พินิจพิเคราะห์ความ

6) ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดได้ด้วยตนเองคร่าว ๆ หรืออ่านละเอียดหรือ
อ่านทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมาก
สามารถเลือกอ่านเองได้

3.3.2 ความสำคัญของการอ่านมี ดังนี้ (สุนันทา สายคง. 2542 : 13)

1) การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สารความรู้ มากกว่าการศึกษา
หาความรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น การฟัง

2) การอ่านสามารถอ่านหนังสือได้ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3) ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน

4) การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธิมากกว่าอย่างอื่น

5) ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง

6) หนังสือมีหลายรูปแบบและมีมากกว่าสื่ออื่น ๆ

7) ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเองในขณะที่อ่าน

8) ผู้ที่รักการอ่านจะรู้สึกมีความสุข

3.3.3 ประโยชน์และความสำคัญของการอ่าน มี ดังนี้ (พูนศรี อิมประไพ.

2531 : 19 – 20)

1) การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ และการอ่านเป็นพื้นฐาน
ของการเรียนวิชาต่าง ๆ เมื่อเกิดทักษะในการอ่านก็สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบ
อาชีพและการดำรงชีวิตได้

2) การอ่านทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ด้วยการรับรู้ความงดงาม
ของภาษา ทำให้เกิดความสุขและจินตนาการ

3) การอ่านเป็นเครื่องมือส่งเสริมความคิดให้แตกฉาน

4) การอ่านเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้สู่ใจและความต้องการ
ทำให้มนุษย์เกิดความเข้าใจร่วมกันได้อย่างมีความสุข

5) การอ่านทำให้ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ
เพราะนำความรู้จากการอ่านไปประกอบอาชีพของตน

6) การอ่านเป็นเครื่องมือในการรับทอดมรดกทางวัฒนธรรม
ของคนรุ่นก่อนสู่คนรุ่นต่อ ๆ ไป

3.3.4 ประโยชน์ของการอ่านที่มีต่อมนุษย์ มีดังนี้ (ศรีรัตน์ เงินกลิ่นจันทร์.

2538 : 6)

- 1) เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์
- 2) ทำให้มนุษย์เกิดความรู้ทักษะต่าง ๆ ตลอดจนความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- 3) ทำให้มนุษย์เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความเพลิดเพลีน บันเทิง และเกิดความบันเทิงใจ
- 4) เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 5) ทำให้มนุษย์ทันต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลก
- 6) เป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพของมนุษย์
- 7) ช่วยให้ผู้สามารถแก้ปัญหาสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และปัญหาส่วนตัว

สรุปได้ว่า จากความสำคัญของการอ่านตามที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการอ่านมีความสำคัญยิ่ง เพราะทำให้เกิดความรู้ ความคิด ความฉลาด มีคุณค่ามากมาย เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้รักการอ่านอย่างอนันต์

3.4 ประเภทของการอ่าน

3.3.1 ประเภทของการอ่านแบ่งตามการสอนการอ่าน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2529 : 348 – 349)

1) การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างสายตา สมอง และการเปล่งเสียงออกทางช่องปาก สิ่งที่ต้องการให้อ่านออกเสียง คือ ในการอ่านเพื่อถ่ายทอดให้ผู้ฟังจะต้องรักษาสาระเดิมไว้ให้สมบูรณ์ที่สุด

2) การอ่านในใจ เป็นการอ่านที่ใช้สายตากวาดไปบนตัวหนังสือ ตีความในเนื้อหา

3.3.2 ประเภทการอ่านแบ่งตามวิธีอ่านออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (ทัศนีย์ สุภเมธี. 2533 : 81 – 85)

1) การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการต่อเนื่องระหว่างสายตา สมองและการเปล่งเสียงออกทางช่องปาก นั่นคือ สายตาต้องจับจ้องตัวอักษรและเครื่องหมายต่าง ๆ ที่เขียนไว้ สมองจะประมวลให้เป็นถ้อยคำ จากนั้นเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำสมบูรณ์ การอ่านออกเสียงจะต้องเกี่ยวกับการฟังด้วย เพราะเป็นวิธีสื่อความหมายให้เกิดความเข้าใจกัน

ได้อย่างหนึ่ง สิ่งที่คุณอ่านจะต้องกระทำคือ อ่านสาระเดิมที่มีผู้เขียนไว้แล้วถ่ายทอดไปสู่ผู้ฟัง โดยจะต้องรักษาสาระเดิมไว้ให้ได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

2) การอ่านในใจ เป็นลักษณะการอ่านที่ไม่ออกเสียง และไม่ใช้อวัยวะช่วยในการออกเสียงเคลื่อนไหวเลย คงใช้เฉพาะเพียงสายตากวาดไปบนตัวหนังสือ ตารับภาพแล้วส่งสัญญาณผ่านประสาทตาไปยังประสาทสมองให้รับรู้เพื่อจดจำและตีความหมาย

3.4.3 สมรรถภาพของการอ่านที่ควรเน้นในระดับประถมศึกษา ได้แก่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : ก - ข)

- 1) การอ่านเพื่อตอบคำถาม
- 2) การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง
- 3) การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง
- 4) การอ่านเพื่อจัดลำดับเหตุการณ์
- 5) การอ่านเพื่อหาเหตุผลของเรื่องที่อ่าน
- 6) การอ่านเพื่อสรุปความ
- 7) การอ่านเพื่อแยกแยะข้อเท็จจริงหรือข้อคิดเห็น
- 8) การอ่านเพื่อประเมินข้อความว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ
- 9) การอ่านเพื่อประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน
- 10) การอ่านเพื่อหาแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
- 11) การอ่านเพื่อแก้ปัญหา

3.5 องค์ประกอบของความพร้อมในการอ่าน

บันลือ พฤกษ์วัน (2527 : 27) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความพร้อมในการอ่าน มี 5 ด้าน คือ

3.5.1 ความพร้อมด้านร่างกาย ได้แก่ ขนาด ส่วนสูง น้ำหนัก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการใช้สายตา หู ความคล่องแคล่วในกล้ามเนื้อ ความสัมพันธ์ของมือกับตา

3.5.2 ความพร้อมทางสมอง ได้แก่ ความพร้อมในการจำ การตีความ และแปลความ การอธิบายงานที่ตนทำ และเรื่องราวของตนและผู้อื่น ได้ดี

3.5.3 ความพร้อมทางด้านอารมณ์ และสังคม ได้แก่ การมีอารมณ์ร่วม สนุกสนาน เล่นร่วมกับผู้อื่น รู้จักช่วยเหลือเพื่อน และแบ่งปันของใช้ให้เพื่อน

3.5.4 ความพร้อมด้านจิตวิทยา ได้แก่ การมีสมาธิในการฟังนิทานหรือเรื่องราว มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก

3.5.5 ความพร้อมทางพื้นฐานและประสบการณ์ ได้แก่ การใช้ภาษาพูด การตอบคำถาม ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมใกล้ตัว

3.6 แนวการจัดกิจกรรมการสอนอ่านในระดับประถมศึกษา

3.6.1 แนวทางในการจัดกิจกรรมสอนอ่านในระดับประถมศึกษา มีดังนี้
(ประเทิน มหาจันทร์. 2531 : 152 – 153)

- 1) ในระยะเริ่มต้นของการอ่าน ควรเน้นทักษะในการจำแนกภาพและเสียง ทั้งนี้เพราะเหตุว่า การอ่านเป็นการจำรูปร่างและการเชื่อมโยงตัวอักษรกับเสียงของคำที่เด็กได้เคยรู้จักมาก่อน
- 2) ได้มีการเน้นเกี่ยวกับธรรมชาติของการรับรู้ในกระบวนการอ่าน ซึ่งได้แก่การทำความเข้าใจความหมาย มิใช่เพียงแต่กวาดสายตาในการอ่านเท่านั้น
- 3) ควรนำโสตทัศนวัสดุมาใช้ในการอ่านอย่างกว้างขวาง
- 4) การสอนอ่านควรเน้นให้นักเรียนรู้จักตนเอง มากกว่าการบังคับให้เด็กทำแบบฝึกหัดโดยไม่สนใจ
- 5) ควรนำหนังสือสำหรับเด็กที่แตกต่างกัน และหลากหลายให้เด็กอ่าน
- 6) ในการอ่านควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเพียงพยายามทำความเข้าใจกับเด็กโดยรวมเท่านั้น
- 7) การสอนอ่านในระดับประถมศึกษาควรเน้นทักษะเบื้องต้น เป็นสำคัญ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการอ่านระดับสูงต่อไป
- 8) การอ่านควรเน้นการออกเสียงและอ่านในใจเท่า ๆ กัน

3.6.2 วิธีการสอนอ่านเพื่อพัฒนา โครงสร้างความรู้ หรือแบบแผนความรู้ (Schema) ตามลำดับขั้นตอนนี้(กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : ก)

- 1) สอนอ่านจากบทเรียนสั้น ๆ โดยสอนจากคำไปสู่วลี จากวลีไปสู่ประโยค จากประโยคไปสู่ย่อหน้า
- 2) สอนอ่านโดยให้นักเรียนอ่าน แล้วทำนายว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ผลจากเหตุการณ์นั้นควรเป็นอย่างไร

- 3) ถ้านักเรียนไม่มีโครงสร้างความรู้ หรือที่มาของเรื่องที่อ่าน ครูควรสร้างความรู้พื้นฐาน โดยการสนทนาเรื่องในบทอ่าน เพื่อสร้างขอบข่ายความรู้ ในบทเรียนเป็นพื้นฐานการอ่าน
- 4) นักเรียนตั้งคำถามก่อนอ่าน และคำถามหลังอ่าน

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

4.1 ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

นักวิชาการและนักการศึกษา ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ดังนี้ บันลือ พลฤกษ์วัน (2536 : 37) หนังสือส่งเสริมการอ่าน เป็นหนังสืออ่าน ประกอบที่มุ่งให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้คำจากที่เรียนมา มาใช้ในรูปแบบที่แปลกแตกต่าง ไปจากรูปเดิม ซึ่งรวมทั้งหนังสือที่มุ่งปูพื้นฐานความพร้อมในการอ่านของเด็กแรกเรียนด้วย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คล้ายคลึงกับการทบทวนการอ่านอีกรูปแบบหนึ่งนั่นเอง

ถวัลย์ มาศจรัส (2535 : 11) กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือ ที่มุ่งให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะการอ่านไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระ ที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ โนแรงความรู้ ความคิด ปรัชญาและบันเทิง ซึ่งอาจจะเป็นหนังสือ สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย วรรณกรรม เขาวงกต เป็นต้น

จินตนา ไบกาชุย (2534 : 20) กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือ ที่จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เน้นไปในทางส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะในการอ่าน และมีนิสัย รักการอ่านยิ่งขึ้น อาจเป็นหนังสือสารคดี นิยาย นิทาน ฯลฯ ที่มีลักษณะไม่ขัดต่อวัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรมอันดีงาม ให้ความรู้ ความคิด มีคติ และมีสาระประโยชน์

วีระ ดันตระกูล และคณะ (2533 : 38) กล่าวว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่มีเนื้อหาไม่หลายประเด็น เน้นที่ความสนุกสนาน มุ่งส่งเสริมให้ผู้อ่านเกิดทักษะ ในการอ่าน ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็ก ตลอดจนการสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นแก่เด็ก

ประเทิน มหาจันทร์ (2530 : 231) กล่าวว่า หนังสืออ่านประกอบนอกเหนือไปจาก หนังสือแบบเรียนโดยตรง ใช้ภาษาง่าย ๆ พอที่จะเข้าใจได้ ไม่มีสำนวนโวหารอย่างผู้ใหญ่อัจฉลิตข้อความที่เด็กไม่สนใจออก คำเรื่อง และวิธีดำเนินการเรื่องไม่ซับซ้อนจนเกินไป ความยาวพอเหมาะกับความสนใจของเด็ก และที่สำคัญต้องมีภาพประกอบด้วยมีลักษณะ

ชวนให้อ่าน คึงดูคความสนใจของเด็ก สามารถให้ทั้งความรู้และความบันเทิง

วิริยะ สิริสิงห์ (2537 : 12) กล่าวว่า เป็นหนังสือที่ช่วยให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเชื่อมั่นต่อชีวิตที่ดำรงอยู่ หนังสือที่ดี ไม่เพียงแต่ทำเรื่องยากให้ง่าย ทำเรื่องจืดชืดให้สนุกสนานเท่านั้น ยังต้องเพิ่มความตื่นตาตื่นใจลงไปในเรื่องอีกมาก ไม่ว่าเรื่องนั้น ๆ จะเป็นจริงหรือเพื่อฝันก็ตาม

ลำลี รักสุทธิ (2544 : 58) ได้ให้ความหมายของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ไว้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน คือ หนังสือที่มุ่งเน้นให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งเป็นการเพิ่มทักษะไปในตัว โดยมีเนื้อหาสาระที่ไม่ขัดต่อประเพณี วัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามของสังคม เป็นหนังสือที่ให้ประโยชน์ในแง่ความรู้ ความคิด ปรัชญาและบันเทิง

สรุปได้ว่า หนังสือส่งเสริมการอ่าน หมายถึง หนังสือที่ให้ความรู้ ความบันเทิงกับเด็ก โดยไม่ขัดต่อศีลธรรม ประเพณีวัฒนธรรมอันดีงาม ให้ปรัชญา แนวคิด สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4.2 ความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

หนังสือส่งเสริมการอ่านเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทหนึ่งที่กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดทำเพื่อเป็นความรู้เสริมประสบการณ์แก่นักเรียน

จินตนา ไบกาชุย (2534 : 27 – 29) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหนังสือส่งเสริมการอ่านดังนี้

4.2.1 ช่วยให้เด็กได้รับความบันเทิง สนุกสนานเพลิดเพลิน สนองความต้องการของเด็ก

4.2.2 ช่วยสร้างความคิดคำนึงและความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก

4.2.3 ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านภาษาของเด็กให้เจริญตามวัย

4.2.4 ช่วยปลูกฝังคุณธรรม เจตคติ และแบบอย่างอันพึงปรารถนาให้บังเกิดแก่เด็ก

4.2.5 ช่วยให้เด็กรู้จักอ่านหนังสือ อ่านหนังสือเป็น อ่านหนังสือเก่ง เกิดนิสัยรักการอ่าน ดำรงคงอยู่ตลอดไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่เด็กในอนาคต ในแง่ที่รู้จักใช้การอ่านเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้

4.2.6 ช่วยทดแทนความรู้ของเด็กที่ขาดหายไป

4.2.7 ช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาสาระเหมาะกับวัยเด็ก

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านมีความสำคัญสำหรับเด็กมาก เพราะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง พัฒนาการใช้ภาษาของเด็ก ฝึกให้เด็กเลือกอ่านหนังสือตามความสนใจ และเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

4.3 ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

การแบ่งประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่าน (หนังสือเด็ก) นั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้แบ่งไว้หลายลักษณะ ได้แก่ แบ่งโดยยี่ห้อเขียนเป็นหลัก แบ่งโดยยี่ห้อรูปแบบของหนังสือเป็นหลัก แบ่งโดยยี่ห้อของเด็กเป็นหลัก

4.3.1 ประเภทหนังสือส่งเสริมการอ่านมี 3 ประเภท คือ (วินัย รอดจ่าย, 2534 : 9)

1) ประเภทบันเทิงคดี คือ หนังสือที่แต่งขึ้นเพื่อให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่เด็ก เขียนได้ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง แบ่งออกได้ดังนี้

1.1) นิทาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2) นวนิยาย

Rajabhat Mahasarakham University

1.3) เรื่องสั้น

1.4) เรื่องแปล

1.5) การ์ตูน

2) ประเภทสารคดี คือ หนังสือที่ให้ความรู้แก่เด็ก แบ่งออกได้ ดังนี้

2.1) สารคดีทั่วไป

2.2) สารคดีชีวประวัติ

2.3) สารคดีท่องเที่ยว

3) ประเภทร้อยกรอง คือ หนังสือประเภทบันเทิงคดีอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน แบ่งออกได้ ดังนี้

3.1) ร้อยกรองสำหรับเด็ก แบ่งออกได้ดังนี้

3.1.1) เพลงกล่อมเด็ก

3.1.2) เพลงปลอบเด็ก

3.2) ร้อยกรองสำหรับเด็กกลุ่มเยาว์ ยังแบ่งออกได้

3.2.1) เพลงประกอบการเล่นของเด็ก

3.2.2) ปริศนาคำทาย

3.2.3) บทกลอนสอนใจวัยรุ่น

4.3.2) ประเภทหนังสือส่งเสริมการอ่านอาจแยกประเภทตามลักษณะการเขียน ได้ดังนี้

1) รูปแบบอธิบาย สามารถจำแนกแยกย่อยออกไปได้หลายรูปแบบ เช่น

1.1) การเขียนให้ความหมาย

1.2) การเขียนบอกเหตุผล

1.3) การเขียนอภิปราย

1.4) การเขียนเปรียบเทียบ

1.5) การเขียนแสดงกระบวนการ

มหาวิท 1.6) การเขียนเสนอปัญหาและแก้ปัญหา

Rajabhat 1.7) การเขียนวิเคราะห์ University

1.8) การเขียนตามเกณฑ์หรือประเภท

2) รูปแบบพรรณนา

3) รูปแบบบรรยาย

4) รูปแบบนวนิยายหรือนิทาน

5) รูปแบบคำประพันธ์

สรุปได้ว่า ประเภทของหนังสือส่งเสริมการอ่านส่วนใหญ่เป็นหนังสือที่มุ่งเสนอความรู้ ความคิดรวบยอด หลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง (Information books) มักจะนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบอธิบายความหมายมากกว่ารูปแบบอื่น และโดยทั่วไปแล้ว หนังสือเล่มหนึ่งมักจะเสนอเนื้อหามากกว่ารูปแบบเดียว

4.4 รูปแบบของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

หนังสือโดยทั่วไป จะมีรูปแบบหรือรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า แต่หนังสือส่งเสริมการอ่านจะมีรูปแบบอยู่ 4 รูปแบบด้วยกัน ดังนี้ (ถวัลย์ มาศจรัส. 2535 : 31)

4.4.1 หนังสือ Dei - cut เป็นหนังสือที่ตัดเป็นรูปร่างต่าง ๆ เช่น วงกลม

รูปดาว รูปรถ รูปตะกร้า เป็นต้น

4.4.2 หนังสือ Pop - up คือ หนังสือสามมิติ เมื่อเปิดหนังสือออกมาจะมีรูปต่าง ๆ ยื่นขยายออกมาจากหนังสือ เป็นภาพบ้านยื่นออกมา มีประตู หน้าต่างที่เปิดได้ เป็นภาพสัตว์ที่ลุกขึ้นนั่ง ยืน นอนได้ ในต่างประเทศที่มีการพิมพ์ก้าวหน้า หนังสือประเภทนี้มีเสียงประกอบด้วย

4.4.3 หนังสือ Up - right คือ หนังสือแนวตั้งปกติ

4.4.4 หนังสือ Obiong เป็นหนังสือแนวนอนทั่ว ๆ ไป

4.5 หลักการเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน

4.5.1 ท้าย ดันหยง (2529 : 108 – 159) ได้สรุปหลักการสร้างเรื่องสำหรับเด็กควรมีหลักดังนี้

1) หลักการสร้างสรรค์ประกอบไปด้วย

1.1) การตั้งชื่อ ต้องมีลีลาเร้าใจ สอดแทรกเนื้อหา ภาษาทันสมัย กะทัดรัด ใฝ่โนภาพทางจริยธรรม

1.2) การสร้างเอกภาพ (Unity) ของเค้าโครงเรื่อง ฉากและการใช้ภาษามีจุดสุดยอดแห่งความคิดเป็นอันหนึ่งอันเดียว

1.3) การสร้างสัมพันธภาพ (Coherence) คือการผูกพันกันเป็นลูกโซ่ตลอดเรื่อง

1.4) การสร้างสำรตภาพ (Emphasis) เน้นเพื่อให้เกิดความหนักแน่นชัดเจน

1.5) การสร้างดุลยภาพ (Balancing) การปรับภาวะให้เกิดระดับพอดี ต่อความรู้สึกนึกคิดของผู้อ่าน

1.6) การสร้างประดิษฐการ (Invention) คือการตกแต่งเรื่องให้สละสลวย สร้างความซาบซึ้ง เร้าใจให้เด็กอ่านหนังสือ

1.7) การสร้างจรรยาบรรณ (Ethicality) เรื่องที่สร้างต้องมีคุณธรรมจริยธรรม

2) การใช้ภาษาสำหรับเด็ก มีดังต่อไปนี้

2.1) ใช้ภาษาพูดหรือสนทนา ซึ่งมีลักษณะเป็นธรรมชาติเน้นการใช้ลักษณะนามบุรุษที่หนึ่งเป็นส่วนมาก

- 2.2) ใช้ภาษาตรง ๆ เข้าใจง่าย ไม่ต้องแปลความหมายอีกครั้ง
- 2.3) ใช้ภาษาให้สอดคล้องกับภาพในหนังสือ
- 2.4) ประโยคที่ใช้ควรเป็นประโยคสั้น ๆ ถ้อยคำกระชับแน่น
- 2.5) ใช้ภาษาสุภาพ
- 2.6) ใช้คำทันสมัย ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์

3) การจัดภาพในหนังสือสำหรับเด็ก เด็กโตขนาดอายุ 6-12 ขวบ ควรใช้ภาพขนาดครึ่งหน้า อาจจะเป็นภาพเหมือนหรือภาพการ์ตูนก็ได้ ส่วนสีนั้นทั้งในเด็กเล็ก และเด็กโต ชอบประเภทแม่สีฉูดฉาดบาดตา โดยเน้นสีแดง เหลือง น้ำเงิน และเขียว

4) การใช้ขนาดตัวอักษร เด็กโตใช้ขนาดตัวอักษร 24 พอยท์ (3 มม.)

5) การจัดหน้าควรคำนึงถึงคุณภาพ คือ การสร้างความรู้สึกรักที่สมดุสยของเด็ก ผู้อ่านหนังสือแกนกลางของเนื้อหาของชายและขวา ภายในหนังสือมีควเมกลมกลืนอย่างสนิทแนบแน่น ไม่ขัดควมรู้สึก มีจุดเด่น เร้าอารมณ์

4.5.2 หลักการเขียนหนังสือสำหรับเด็กกำหนดไว้ดังนี้ (ณรงค์ ทองปาน.

2526 : 79 – 80)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1) การเขียนหนังสือสำหรับเด็กเล็ก
Rajabhat Mahasarakham University

1.1) ความมุ่งหมายในการเขียน

1.1.1) เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กเช่น การเรียนภาษา
เรียนเลข สังคมศึกษา ธรรมชาติศึกษา เป็นต้น

1.1.2) เพื่อให้เด็กได้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

1.1.3) เพื่อให้เด็กได้หัดแปลควมหมายของรูปภาพต่าง ๆ

1.2 หลักการเขียน

1.2.1) ขนาดของหนังสือ เด็กในวัยนี้กล้ำเนื้อที่มือ และ
นิ้วยังไม่แข็งแรงพอที่จะจับสิ่งของเล็ก ๆ ได้ถนัด ดังนั้น ขนาดของหนังสือต้องมีขนาด
พอสมควร คือ 10×7 นิ้ว หรือ 12×8 นิ้ว แต่ไม่ควรมีน้ำหนักรากนัถ

1.2.2) ขนาดของตัวหนังสือ กล้ำเนื้อที่ตาของเด็กยังไม่
เจริญพอที่จะกลอนัยน์ตาหรือจับจ้องอักษรเล็ก ๆ ดังนั้น ตัวอักษรควรมีขนาดโต วางช่องไฟ
ให้ห่างพอสมควร หรือเขียนเป็นคำ ๆ มีความชัดเจน เขียนด้วยหมึกสีดำ หรือสีน้ำเงิน
ขนาดโต $1/3$ นิ้ว ถึง 1 นิ้ว หน้าหนึ่ง ๆ ไม่ควรเกิน 10 คำ

1.2.3) ขนาดของภาพ มีภาพประกอบ 3 - 4 นิ้วสี่สุด สะดุดตา ภาพและสีไม่ค้ำนึ่งถึงข้อเท็จจริง แต่ต้องเป็นภาพที่เด่นชัด ถ้าเป็นหนังสือภาพล้วน ๆ ก็เป็นภาพแสดงความหมายที่เด็กสามารถตีความได้ง่าย

1.2.4) ความหนาของหนังสือ ไม่ควรเกิน 14 หน้า เพราะเด็กในวัยนี้มีช่วงความสนใจไม่มากนัก

1.2.5) กระดาษที่เขียน ควรเป็นกระดาษที่หนาและเหนียวพอสมควร เพื่อไม่ให้ฉีกขาดง่าย ปกหนังสือควรเป็นกระดาษแข็งหรือกระดาษผืนกึ่งผ้า

1.2.6) คำที่ใช้ เหมาะกับระดับความรู้และความเข้าใจของเด็ก อาจใช้คำจากบัญชีพื้นฐานของกรมวิชาการก็ได้ ตัวหนังสือควรมีน้อย ให้มีภาพมาก ๆ และพยายาม让孩子แปลความหมายจากภาพ

1.2.7) เรื่องที่เขียน เขียนเรื่องสั้น ๆ เกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ และควรเป็นสัตว์ที่แวดล้อมตัวเด็ก เช่น ลูกไก่ ลูกเป็ด เป็นต้น

2) การเขียนหนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3

2.1) ความมุ่งหมายในการเขียน

2.1.1) เพื่อให้เด็กได้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

2.1.2) เพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2.1.3) เพื่อปลูกฝังทัศนคติ แนวคิดธรรม และค่านิยมที่ดี

ของสังคมให้แก่เด็ก

2.2) หลักการเขียน มีดังนี้

2.2.1) ขนาดของหนังสือ เด็กจะเจริญเติบโตขึ้นพอสมควร กล้ามเนื้อที่มือและนิ้วยังแข็งแรงพอที่จะจับหนังสือเล่มเล็ก ๆ พอที่จะไม่หลุดมือขนาดของหนังสือต้องเล็กลงได้ แต่ไม่ควรเล็กกว่า 7×15 นิ้ว

2.2.2) ขนาดของตัวหนังสือเล็กกว่าของเด็กเล็กประมาณ 14 นิ้ว เพราะกล้ามเนื้อที่ตาของเด็กสามารถถลบกโลกและเพ่งอักษรได้แล้ว ในหน้าหนึ่งควรมีอักษรไม่เกิน 4 บรรทัด

2.2.3) ขนาดของภาพ มีขนาดเท่ากับของเด็กเล็ก สีสวยสด แต่ควรเป็นสีตามธรรมชาติ

2.2.4) ความหนาของหนังสือ ความสนใจในการอ่าน
ของเด็ก มีมากขึ้น ดังนั้นหนังสือมีความหนาขึ้นได้ แต่ไม่ควรเกิน 31 หน้า

2.2.5) กระดาษที่เขียน ควรเป็นกระดาษที่เหนียว
เพื่อให้ความทนทาน ปกควรเป็นกระดาษแข็ง

2.2.6) คำที่ใช้ ควรอยู่ในวงประสบการณ์ของเด็ก ไม่ยาก
กว่าคำในบทเรียนของเด็ก

2.2.7) เรื่องที่เขียน เป็นนิทานสั้น ๆ เรื่องลูกสัตว์หรือเด็ก ๆ
หรือเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน ในโรงเรียน หรือบุคคลสำคัญ วันสำคัญ เรื่องที่เขียน
ควรสอดแทรกคุณธรรม เช่น ความเมตตาปราณี ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อ ความสามัคคี
 เป็นต้น

5) การเขียนหนังสือสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 4,5,6 มีดังนี้

3.1) ความมุ่งหมายในการเขียน

3.1.1) เพื่อให้เด็กได้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน

3.1.2) เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3.1.3) เพื่อปลูกฝังทัศนคติที่ดีแก่เด็ก

3.1.4) เพื่อส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน มีความอยากรู้

อยากเรียน

3.1.5) เพื่อช่วยในการเรียนของเด็ก และปูพื้นฐานในการเรียน

วรรณคดี

3.2) หลักการเขียน มีดังนี้

3.2.1) ขนาดของหนังสือ ขนาดเท่ากับเด็กชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 2-3 หรือสอดคล้องความเหมาะสมในการจัดรูปแบบ

3.2.2) ขนาดของตัวหนังสือ ขนาดเล็กลงได้ แต่ต้องไม่
เล็กกว่าตัวพิมพ์ธรรมดา ในหน้าหนึ่งมีอักษรหลายบรรทัดตามความเหมาะสม

3.2.3) ขนาดของภาพ ขนาดของภาพเล็กลง เพราะเด็กใน
วัยนี้มองภาพประกอบเรื่องเท่านั้น สีเส้นของภาพใช้สีเส้นกลมกลืนกัน และมีความเป็นจริง
ตามธรรมชาติ

3.2.4) ความหนาของหนังสือ พิจารณาจากเนื้อเรื่องและความเหมาะสมทั่วไป แต่ไม่ควรเกิน 40 หน้า

3.2.5) กระดาษที่เขียน ควรเป็นกระดาษที่เหนียวแต่ไม่หนานักก็ได้

3.2.6) คำที่ใช้ ให้มีความยากง่ายเท่ากับหนังสือแบบเรียน และในกรอบของมวลประสบการณ์ที่ผู้เขียนจะจัดให้กับเด็ก

3.2.7) เรื่องที่เขียน ควรเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับคนมากขึ้น หรือเรื่องของคนกับสัตว์เลี้ยง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว วีรบุรุษ วีรสตรี วิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณคดี การผจญภัย เรื่องประเภทนักร้องง่าย ๆ หรือเรื่องจากภาพยนตร์ที่น่าสนใจ เขียนได้ทั้งแบบสนทนา ร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง และเรื่องที่ขาดเสียมิได้ คือ การสอดแทรกคุณธรรม ที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็ก

4.6 ขั้นตอนการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ขั้นตอนในการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้ (ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. 2527 : 12 – 21)

4.6.1 จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน โดยอาจศึกษาจากหนังสือขณะการประกวด ศึกษาจากผลงานนักเขียนต่าง ๆ เข้าฟังการอบรมเกี่ยวกับการสร้างหนังสือเด็ก

4.6.2 เลือกเนื้อหา อาจนำมาใช้ได้หลายทาง เช่น นำเรื่องมาจากหลักสูตร ประถมศึกษา หรือนำเรื่องมาจากสภาพท้องถิ่น นอกจากนี้ยังสามารถหาได้จากการศึกษา ความสนใจ และความต้องการของเด็กวัยต่าง ๆ

4.6.3 เขียนโครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่องจะครอบคลุมถึงจำนวนหน้า จำนวนหัวข้อเรื่อง ความยาวสั้นของแต่ละหัวข้อเรื่องของย่อหน้า เพื่อจะได้นำไปสู่การจัดรูปเล่ม และการจัดวางหน้าให้เหมาะสมกับภาพประกอบ โครงเรื่องควรจัดหน้าย่อ ๆ ให้เห็นชัดทั้งเรื่อง โดยเริ่มที่วางจุดหมาย หรือแก่น (Theme) ของเรื่องก่อน เมื่อได้แก่นของเรื่องแล้ว จึงคิดหรือผูกเป็นโครงเรื่อง

4.6.4 การเขียนบท (Script) เป็นการนำเรื่องที่ได้จากโครงเรื่อง หรือเนื้อเรื่องย่อมาเขียนบอกขั้นตอนของเรื่องและรูปภาพ โดยการบอกแต่ละหน้าของหนังสือ ตั้งแต่ หน้าปก ใบบรองปก หน้าปกใน จนถึงหน้าสุดท้าย การเขียนบทสคริปต์จะเป็นแนวทางในการจัดวางภาพและรูปเล่มของหนังสือได้ว่า หนังสือเรื่องนี้แต่ละหน้าจะมีอะไรบ้าง

คำบรรยายอะไรบ้างและมีกี่หน้า

4.6.5 การทำดัมมี่ (Dummy) คือ การทำหนังสือจำลองของหนังสือที่จะทำขึ้นมาอาจจะเป็นรูปเล่มเล็ก ๆ ก็ได้ แล้วนำรายละเอียดของบทสคริปต์ที่เขียนขึ้นมาเขียนและวาดรูป ลงไปที่ดัมมี่ ตั้งแต่ปกไปจนถึงหน้าสุดท้าย ดัมมี่เป็นการทดลองทำก่อนที่จะพิมพ์เป็นเล่ม เพื่อจะได้ดูว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

4.6.6 การทำรูปเล่ม (Format) หมายถึง ลักษณะรูปร่าง ขนาดกระดาษ ขนาดของตัวหนังสือ หรือการพิมพ์ ลักษณะและขนาดของรูปเล่มควรมีขนาดพอเหมาะ หยิบถือได้สะดวก ความหนาของหนังสือขึ้นอยู่กับระดับของผู้อ่าน หนังสือที่มีเนื้อหามาก ควรแบ่งออกเป็นหลายเล่ม โดยจบเป็นตอน ๆ แต่ละตอนจบในตัวเอง ขนาดของรูปเล่ม ถือเอาความกระชับรัดกุมเป็นเกณฑ์ รูปเล่มที่นิยมในการสร้างหนังสือ คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ทั้งในแนวตั้งและแนวนอน

4.6.7 การตั้งชื่อเรื่อง อาจตั้งก่อนหรือหลังการเขียนก็ได้ แต่ควรจะทำให้ความสนใจเร้าใจ มีความแปลกใหม่ ทำให้เขาได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร รู้จักใช้ถ้อยคำสำนวนที่เด็กดีใจ และเกิดภาพพจน์ ชื่อเรื่องอาจพิจารณาจากตัวเอกของเรื่อง จำนวนตัวละคร ชื่อสัตว์ เนื้อเรื่อง ชื่อสถานที่ หรือลักษณะรูปร่างของหนังสือ

4.7 การจัดหน้าและรูปเล่มของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

ในการจัดทำหนังสือส่งเสริมการอ่าน สิ่งที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็ก คือ ความสวยงามและความน่าสนใจของรูปเล่ม ดังนั้น การออกแบบหน้าปก การจัดรูปเล่ม การเขียนเรื่อง และภาพประกอบ จึงมีความสำคัญ วิทยุพร นิตยะประภา (2534 : 70 – 77) ได้กล่าวถึงการจัดหน้าและรูปเล่มหนังสือส่งเสริมการอ่าน สรุปได้ดังนี้

4.7.1 การออกแบบปก ควรออกแบบให้ทันสมัย ดึงดูดความสนใจของเด็ก ด้วยสี และภาพที่ตรงกับเนื้อเรื่อง โดยเลือกเอาตอนที่น่าสนใจที่สุดและเอารายละเอียดมาให้หมดสีปกควรเป็นสีฉูดฉาด บนปกควรเขียนชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่งและผู้วาดภาพประกอบ ใช้ตัวหนังสือตัวโต สะดุดตากว่าตัวอักษรเนื้อเรื่อง ไม่ควรใช้อักษรประดิษฐ์ เพราะจะทำให้อ่านยาก ปกหนังสืออาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้

4.7.2 การจัดภาพ ต้องจัดภาพประกอบให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง โดยอาศัยหลักในการจัดภาพ คือ ความเป็นหนังสือประเภทใด เขียนให้เด็กวัยใดอ่าน คำนี้ถึง ลักษณะภาพที่เด็กเข้าใจได้ง่าย ภาพต้องเคลื่อนไหว มีชีวิตชีวา สมจริงสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ในหนังสือ

4.7.3 การจัดหน้า นับเป็นงานสำคัญ เพราะเป็นสิ่งที่กระทบสายตาและความรู้สึกของเด็กทุกขณะที่อ่านหนังสือ หนังสือของเด็กประกอบด้วย

ภาพ	ต้องเหมาะสมกับวัยเด็ก
สี	ต้องใช้สีทั้งภาพและตัวอักษร
ตัวหนังสือ	ต้องใช้ขนาดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

หลักในการจัดหน้าหนังสือสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีลักษณะ ดังนี้

1) ต้องจัดให้มีดุลยภาพ (Balancing) คือ สร้างความรู้สึกที่สมดุลของผู้อ่าน มีแกนกลางของเนื้อเรื่องทั้งซ้ายและขวา มีการเว้นขอบว่างริมกระดาษ ช่องว่างทั้งในและนอก และด้านล่าง ช่วยให้เกิดความสวยงาม และช่วยให้เด็กไม่เมื่อยสายตาเวลาอ่าน

2) ต้องจัดให้มีความกลมกลืน (Harmony) เช่น รูปต่อรูป และตัวหนังสือควรมีความต่อเนื่อง มีองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันหมดตั้งแต่หน้าแรกจนถึงหน้าสุดท้าย สีต่าง ๆ ไม่ควรให้ขัดกัน

3) มีเอกภาพ (Unity) เนื้อหาภายในหนังสือมีความเชื่อมโยงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4) มีจุดเด่นเร้าอารมณ์ (Gaze motion) ภายในหนังสือต้องมีจุดน่าสนใจ จุดดึงดูดความสนใจ อาจดึงภาพด้วย ดึงสีด้วย จุดดึงดูดของสายตาจะอยู่จุดกึ่งกลางครึ่งบนของหน้ากระดาษ จึงควรออกแบบภาพไว้ตอนบน และใส่ตัวหนังสือไว้ข้างล่างของภาพ

4.7.4 ลักษณะการวางหน้าหนังสือ มีดังนี้

1) ภาพกับตัวหนังสืออยู่หน้าเดียวกัน อาจจะใช้แบบภาพกับตัวหนังสือแยกกัน โดยภาพอยู่ข้างบน ตัวหนังสืออยู่ข้างล่าง หรือตัวหนังสือแทรกอยู่ระหว่างภาพ หรือภาพกับตัวหนังสือทับกัน

2) ภาพกับตัวหนังสืออยู่คนละหน้า ต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการไล่สายตาจุดแรกของสายตาจะมองด้านขวาก่อน จึงมักวางภาพไว้ทางขวามือเสมอ ส่วนด้านซ้ายจะเป็นตัวหนังสือ

3) การจัดภาพและตัวหนังสือควบสองหน้า เป็นที่นิยมสำหรับหนังสือเด็กสมัยใหม่ เพราะช่วยให้ผู้อ่านใช้สายตาได้เสริมมากขึ้น

4) การจัดภาพมิติ โดยประดิษฐ์ภาพให้แยกตัวออกจากหน้าบนของหนังสือด้วย การตัดต่อให้เห็นภาพหนาขึ้น ตัวหนังสือวางบนพื้นราบของหน้าหนังสือ

4.7.5 ขนาดของหนังสือสำหรับเด็ก หนังสือสำหรับเด็กของไทยนิยมใช้รูปเล่มขนาดใหญ่ คือ 8 หน้ายก และขนาดกลาง 16 หน้ายก ขนาดของหนังสือสำหรับเด็กขึ้นอยู่กับจำนวนคำด้วย หนังสือเด็กเล็กจำนวนคำประมาณ 100 - 500 คำ หนังสือเด็กโตใช้คำประมาณ 1,000 - 3,000 คำ

4.7.6 วิธีเลือกใช้กระดาษ การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก ส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษวาดภาพอย่างหนา การใช้กระดาษจะสะดวกในการวาด ระบายสี และการเขียนตัวหนังสือ กระดาษใช้ด้านเดียว เพราะเวลาระบายสี สีมักจะซึมไปด้านหลัง

4.7.7 ขนาดของตัวหนังสือหรือตัวอักษรพิมพ์ ขนาดตัวหนังสือจะมีความสำคัญต่อการใช้สายตาเด็ก เด็กยิ่งเล็กต้องใช้ตัวอักษรโต ถ้าเด็กโตใช้อักษรเล็กลงลักษณะของตัวอักษรควรใช้ตัวคำ ตัวหนา เพื่อให้เหมาะกับสายตาของเด็ก

4.7.8 รูปเล่มของหนังสือ หนังสือส่งเสริมการอ่าน ควรมีส่วนประกอบต่าง ๆ เรียงลำดับ ดังนี้ **มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม**

1) ใบบปกใน (Jacket) คือส่วนที่ทำหน้าที่หุ้มปกหนังสือปกแข็ง บนใบบปกจะมีภาพสวย ๆ ที่ตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ มีชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และชื่อผู้เขียนภาพประกอบอยู่ด้วย

2) ปกนอก (Cover) อาจเป็นปกแข็งหรือปกอ่อนก็ได้ บนปกของหนังสือสำหรับเด็กจะมีภาพสวย ๆ ที่ตรงกับเนื้อเรื่องในหนังสือ ข้อความบนปกหน้ามีเพียงชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ และตราของสำนักพิมพ์

3) ไบรอนปก (End papers) จะเป็นหน้าว่าง ไบรอนปกมีทั้งด้านหน้าและด้านหลัง

4) หน้าภาพพิเศษ (Frontipieces) หน้านี้จะมีความขนาดใหญ่ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่อง

5) หน้าชื่อเรื่อง (Half Title page) หน้านี้จะมีชื่อหนังสือปรากฏอยู่เท่านั้น หนังสือบางเล่มจะตัดส่วนนี้ออกไป เพื่อประหยัดกระดาษ

6) หน้าปกใน (Title page) เป็นหน้าที่สำคัญ เพราะประกอบด้วยส่วนประกอบต่าง ๆ คือ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ครั้งที่พิมพ์ และราคา

7) หน้าส่วนลิขสิทธิ์ (Copyright page) อยู่ด้านหลังหน้าปกใน จะบอกให้ทราบว่าหนังสือเล่มนี้จัดลิขสิทธิ์เมื่อใด หนังสือบางเล่มอาจพิมพ์รวมในหน้าปกใน

8) หน้าคำนำ (Preface, Foreword, Introduction) จะบอกถึงความมุ่งหมายในการแต่งหนังสือ และเนื้อเรื่องของหนังสือ หรือเป็นการกล่าวขอบคุณของผู้เขียนหรือสำนักพิมพ์ต่อผู้ที่ช่วยเหลือในการจัดทำหนังสือ หรือเป็นคำแถลงของการจัดพิมพ์ หรือพูดถึงคนเขียน คนวาดก็ได้ เป็นการกระทำให้ผู้อ่านได้รู้จักหนังสือ

9) หน้าอุทิศ (Dedication) เป็นคำที่ผู้เขียนกล่าวแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

10) หน้าสารบัญ (Content) สำหรับหนังสือสารคดี หนังสือแบบเรียนหรือหนังสือที่แต่งเป็นเรื่องราวต่าง ๆ เช่น เรื่องสั้น หรือนิทานที่รวมไว้หลาย ๆ เรื่องเข้าด้วยกัน เพื่อให้เด็กได้เลือกอ่านเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจ

11) เนื้อเรื่อง (Text) ซึ่งหน้าแรกของหนังสือจะเป็นหน้าขวามือ

12) อภิธานศัพท์ (Glossary) สำหรับหนังสือเด็กที่มีคำศัพท์เฉพาะ ควรอธิบายคำศัพท์เรียงตามตัวอักษรไว้ด้วย เพื่อช่วยให้เด็กอ่านหนังสือได้ดียิ่งขึ้น คำศัพท์สำหรับเด็กควรมีคำศัพท์ประกอบคำอธิบาย

13) หน้าแสดงกิจกรรม เป็นหน้าที่มีแบบฝึกหัด ช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อเรื่องได้ดียิ่งขึ้น อาจอยู่ท้ายบทและอยู่ท้ายเล่มก็ได้

14) หน้าบรรณานุกรม (Bibliography) สำหรับหนังสือตำราวิชาการ สารคดี หนังสืออ้างอิง อาจอยู่ท้ายบทหรือท้ายเล่มของหนังสือก็ได้

15) หน้าดัชนี (Index) สำหรับหนังสือสารคดี หนังสืออ้างอิง ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา จะอยู่ตอนท้ายเล่ม

16) หน้าภาคผนวก (Appendix) หน้านี้อาจรวมเรื่องที่น่าสนใจไว้ เช่น ประวัติของบุคคลสำคัญ

4.8 ลักษณะที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

4.8.1 ลักษณะที่ดีของหนังสือส่งเสริมการอ่าน มี 4 ประการ คือ (ณรงค์ ทองปาน. 2526 : 61)

1) คุณภาพด้านการพิมพ์ สามารถพิมพ์ตัวอักษร ภาพประกอบ ได้ชัดเจน มีสีสวยงาม ดึงดูดความสนใจของเด็ก

2) คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม จัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาเด็ก
หน้าหนังสือดูโปร่งตา การใช้ตัวอักษรมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก

3) คุณภาพทางศิลปะ ควรเขียนโดยให้อารมณ์แก่ผู้อ่าน
เขียนอย่างประณีต สีต้องเหมาะสม

4) คุณภาพในการเขียนเรื่อง หรือผู้เขียน ต้องมีความสามารถ
ในการเขียนผูกเรื่องให้สนุก ใช้ถ้อยคำสละสลวย เด็กอ่านแล้วเข้าใจ

4.8.2 ลักษณะหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดีในด้านเทคนิคการพิมพ์ เนื้อหา
และภาพประกอบ มีดังนี้ (วินัย รอดจ่าย, 2534 : 9)

1) ด้านเทคนิคการพิมพ์ และการจัดรูปเล่ม การจัดพิมพ์ภาพ
และตัวอักษรนั้นต้องชัดเจน ปกติต้องสวยงาม ดึงดูดความสนใจเด็ก ขนาดรูปเล่มเหมาะสม
กับความต้องการของเด็ก คุณภาพของกระดาษต้องดี ขนาดตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของเด็ก
การจัดหน้าหนังสือดูโปร่งตา ภาพกับตัวอักษรไม่ทับกัน และชื่อเรื่องดึงดูดความสนใจของเด็ก

2) ด้านเนื้อหา เนื้อหาน่าสนใจ มีความสนุกสนาน ความยากง่าย
เหมาะสมกับวัย เนื้อหาต้องถูกต้อง การดำเนินเรื่องควรเข้าใจชวนให้ติดตาม เนื้อหาของเรื่อง
ในแง่ความสั้นยาว จะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็กเป็นอย่างมาก ไม่ยาวเกินไปหรือสั้นเกินไป
ในเด็กแต่ละวัย ประโยชน์และแง่คิดหลังจากการอ่านหนังสือเล่มนี้แล้ว เด็กจะได้รับ
ประโยชน์จากการอ่านไปได้อย่างไรบ้าง และสำนวนภาษาจะต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก
เป็นอย่างดี

3) ด้านภาพประกอบ ปกติแล้วหนังสือส่งเสริมการอ่านจะมีภาพ
ประกอบเกือบทุกหน้า ไม่ว่าจะเป็นบันเทิงคดี สารคดี หรือร้อยกรอง ภาพประกอบนั้น
จะต้องมีสีสัน สวยงาม วาดอย่างประณีต สอดคล้องกับเนื้อหาของเรื่อง ภาพถูกต้อง
ขนาดภาพเหมาะสมกับขนาดของรูปเล่ม และน่าสนใจ

4.8.3 ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านที่ดี มีดังนี้ (จินตนา ไบกาซูยี,
2543 : 85 - 95)

- 1) ไม่สอนโดยตรง อย่าให้เด็กเข้าใจว่าเด็กกำลังถูกสอน
- 2) จุดประสงค์ของเรื่องชัดเจน ต้องการให้เด็กรู้อะไร ต้องให้ชัดเจน
- 3) คุณค่าของเรื่องต้องมีแก่น ความคิดรวบยอดที่ดี
- 4) เนื้อเรื่องที่เด็กอ่าน ให้คิดสอสนใจ สนุกสนาน เพลิดเพลิน
- 5) รสของเนื้อหา อาจรัก ขม เปรี้ยว หวาน ชื่นบาน ตามรสนิยมน

ความชอบของเด็ก

- 6) ตัวละคร ต้องมีการเคลื่อนไหว อุปนิสัยใจคอดี
- 7) การตั้งชื่อเรื่อง ให้สะกดตา สะดุดใจ สร้างความสนใจ

สะเทือนใจ

- 8) การสร้างฉาก ต้องเป็นฉากสมจริง เป็นไปได้ กลมกลืนกับเรื่อง

บุคคลมัย

- 9) บุคคลมัยหรือกาลเวลาที่เกิดขึ้น ต้องให้สอดคล้องกับฉาก ตัวละคร
- 10) กลวิธีการเขียนเพื่อเสนอเนื้อหา อาจเขียนบรรยายได้หลาย

รูปแบบ แล้วแต่ผู้เขียนแต่ละคน

- 11) การเขียนเรื่องความรู้ ควรให้ข้อเท็จจริง ข้อมูลจริงแต่ควรเขียน

ให้สนุกสนาน

- 12) มีโครงเรื่องที่ดี ไม่ซับซ้อน มีตัวละครน้อย เดินเรื่องต่อเนื่อง

เคลื่อนไหวชัดเจน

จะเห็นได้ว่า ลักษณะของหนังสือส่งเสริมการอ่านจะต้องดีพร้อม ทั้งด้านรูปแบบ เนื้อหา และภาพประกอบ ซึ่งจัดทำได้โดยไม่ยากนัก โดยเฉพาะในประการที่ 4 คุณภาพในการเขียนเรื่อง หนังสือเด็กจะมีคุณค่า และประโยชน์ต่อเด็ก จะต้องเป็นเรื่องราวที่มีเนื้อหาสาระให้ความรู้ ควบคู่ไปกับคุณธรรม

4.9 ประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน

งามนิจ คำปลิว (2529 : 13 -14) กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริม

การอ่านว่า

- 4.9.1 ให้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่แปลกใหม่ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน
- 4.9.2 ช่วยให้ผู้เรียนรู้ทฤษฎี หลักการ เนื้อหา หรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดีขึ้นเกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้อง
- 4.9.3 ช่วยให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาวิชาที่เรียน กับความต้องการของตนเองผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดกระจ่าง และเป็นระเบียบขึ้น
- 4.9.4 ทำให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามที่พึงประสงค์
- 4.9.5 ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน ทั้งในด้านการเรียนและการนำความรู้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

- 4.9.6 ช่วยขยายและเพิ่มพูนขอบเขตของประสบการณ์ผู้เรียน
ให้กว้างขวางมากขึ้น
- 4.9.7 ช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และ
ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- 4.9.8 ช่วยให้ผู้สอนสามารถสอนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย
- 4.9.9 ช่วยให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบ
แตกต่างกัน
- 4.9.10 เป็นเครื่องมือช่วยผู้สอน สอนได้ถูกต้อง รวดเร็วและ
มีประสิทธิภาพ
- 4.9.11 ช่วยให้นักเรียนมีสมรรถภาพในการอ่านสูงขึ้น
- 4.9.12 ช่วยให้นักเรียนเกิดพัฒนาการทางภาษา
- 4.9.13 ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน
- 4.9.14 ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
- 4.9.15 ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการค้นคว้าหาความรู้
- 4.9.16 ช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น
- 4.9.17 ส่งเสริมจินตนาการของนักเรียน
- อภิวรรณ วีระสมิทธิ (2544 : 19) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของหนังสือส่งเสริม
การอ่านสำหรับเด็กเพิ่มเติมดังนี้
- 4.9.18 หนังสือเป็นเครื่องช่วยพัฒนาเด็ก เพราะการอ่านหนังสือ
ทำให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง เกิดจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ฉลาดรอบรู้ มีเขาว์ปัญญา
ไหวพริบดี
- 4.9.19 หนังสือเป็นอาหารสมองที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็ก เนื่องจากเด็ก
เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสมอง การที่เด็กได้อ่านหนังสือ
ที่เหมาะสมกับวัยจะช่วยให้เด็กพัฒนาการด้านสติปัญญาและอารมณ์ดีขึ้น
- 4.9.20 หนังสือเป็นเพื่อนแก้เหงา ช่วยทดแทนสิ่งที่เด็กขาด เช่น
ความรู้สึกว่าเหวมีปมด้อย ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นทางใจ ผ่อนคลายความตึงเครียด
และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของหนังสือส่งเสริมการอ่าน ในด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ช่วยในด้านการสอนของครู ทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน รู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เสริมสร้างทักษะทางการอ่านได้เป็นอย่างดี

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับดัชนีประสิทธิผล

ดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index) หมายถึง ตัวเลขที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน โดยเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียน กับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน และคะแนนเต็มหรือคะแนนสูงสุดกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน เมื่อมีการประเมินสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นมา เรามักจะดูถึงประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลทางสื่ออื่นนั้น ตามปกติแล้วเราจะประเมินความแตกต่างของค่าคะแนนใน 2 ลักษณะ คือ ความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และคะแนนทดสอบหลังเรียน หรือเป็นการทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ในทางปฏิบัติส่วนมากจะเน้นที่ผลความแตกต่างที่แท้จริงมากกว่าความแตกต่างทางสถิติ แต่ในบางกรณีการเปรียบเทียบเพียง 2 ลักษณะก็อาจจะยังไม่เพียงพอ เช่น ในกรณีของการทดลองใช้สื่อการเรียนการสอนครั้งหนึ่ง

ปรากฏว่า กลุ่มที่ 1 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 18 % การทดสอบหลังเรียนได้คะแนน 67 % และกลุ่มที่ 2 การทดสอบก่อนเรียนได้คะแนน 27 % การทดสอบหลังเรียนได้ 74 % ซึ่งเมื่อนำผลการวิเคราะห์ทางสถิติ ปรากฏว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันตามนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 2 กลุ่ม แต่เมื่อเปรียบเทียบคะแนนทดสอบหลังเรียนระหว่างกลุ่มทั้งสอง ปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างกัน ซึ่งไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดขึ้นเพราะสิ่งที่ทดลอง (Treatment) นั้นหรือไม่ เนื่องจากการทดลองทั้งสองกรณีมีคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบก่อนเรียน) แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลถึงคะแนนการทดสอบหลังเรียนที่เพิ่มขึ้นได้สูงสุดแล้วแต่กรณี

ฮอฟแลนด์ (เผชิญ กิจระการ. ม.ป.ป. : 1 ; อ้างอิงมาจาก Hofland. 1949 : unpagged) ได้เสนอ “ดัชนีประสิทธิผล” (Effectiveness Index) ซึ่งคำนวณได้จากการหาความแตกต่างของการทดสอบก่อนการทดลอง และการทดสอบหลังการทดลองด้วยคะแนนสูงสุดที่สามารถทำเพิ่มขึ้นได้ ฮอฟแลนด์เสนอว่า ค่าความสัมพันธ์ของการทดลองจะสามารถกระทำได้อย่างถูกต้องแน่นอนต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคะแนนพื้นฐาน (คะแนนทดสอบ

ก่อนเรียน) และคะแนนที่สามารถทำได้สูงสุด คำนีประสิทธิผลจะเป็นตัวชี้ถึงขอบเขตและประสิทธิภาพของสื่อ

เวบบ์ (Webb, 1963 : unpagged ; อ้างอิงใน เจริญ กิจระการ. ม.ป.ป. : 1)

ได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนโดยใช้วิธีการสามแบบ ซึ่งเพิ่มเติมจาก “ดัชนีประสิทธิผล” ฮอฟแลนด์ โดยเวบบ์ให้ความสนใจค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนซึ่งเรียกว่าวิธีการ Conventional โดยจะคำนวณจากการนำค่าคะแนนร้อยละของกลุ่มควบคุม ผลที่ได้จะแสดงถึงร้อยละที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงเปรียบเทียบกับคะแนนของกลุ่มควบคุม ดชนีประสิทธิผลมีรูปแบบในการหาค่า (เจริญ กิจระการ. ม.ป.ป. : 1-3 ; อ้างอิงมาจาก Goodman, Flecher and Schneider. 1980 : 31 - 34)

$$E.I. = \frac{\text{คะแนนทดสอบก่อนเรียน} - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}{(\text{จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม}) - \text{ผลรวมคะแนนทดสอบก่อนเรียน}}$$

หรือ

$$\frac{p_1 - p_2}{100 - p_1}$$

หมายถึง จำนวนเศษ E.I. จะเป็นเศษที่ได้จากการวัดระหว่างทดสอบก่อนเรียน (p_1) และทดสอบหลังเรียน (p_2) ซึ่งคะแนนทั้งสองชนิด (ประเภท) นี้แสดงถึงค่าร้อยละของคะแนนรวมสูงสุดที่ทำได้ (100%) ตัวหารของดัชนี คือ ความแตกต่างระหว่างทดสอบก่อนเรียน (p_1) และคะแนนสูงสุดที่นักเรียนทำได้

ต่อมาเวบบ์ ได้ปรับปรุงรูปแบบของการแสดงค่าดัชนีประสิทธิผลใหม่โดยการคูณ 100 เพื่อให้ค่าที่ออกมาเป็นร้อยละซึ่งให้ดูหรือตีค่าได้สะดวกขึ้น

ดัชนีประสิทธิผลสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อประเมินสื่อ โดยเริ่มจากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นตัววัดว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานอยู่ในระดับใด รวมถึงการวัดความเชื่อใจคติและความตั้งใจของผู้เรียน นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาแปลงให้เป็นร้อยละ หากคะแนนสูงสุดที่เป็นไปได้ จากนั้นนำนักเรียนเข้ารับการทดลองเสร็จแล้วทำการทดสอบหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผล โดยนำคะแนนก่อนเรียนไปลบออกจากคะแนนหลังเรียน ได้เท่าใดนำมาหารด้วยค่าที่ได้จากค่าทดสอบก่อนเรียนสูงสุดที่ผู้เรียนสามารถทำได้ลบด้วยคะแนนทดสอบก่อนเรียนโดยทำให้อยู่ในรูปร้อยละ การคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผลพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง - 1.00 ถึง 1.00 หากค่าทดสอบก่อนเรียนเป็น 0 และการทดสอบหลังเรียนผลปรากฏว่านักเรียนไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ได้คะแนน 0 เท่าเดิม

$$E.I. = \frac{p_1 - p_2}{100 - p_1} = \frac{0\% - 0\%}{100\% - 0\%} = \frac{0\%}{100\%} = 0.00$$

แต่ถ้าคะแนนทดสอบก่อนเรียน(p_1) = 0 และคะแนนทดสอบหลังเรียน นักเรียนทำได้สูงสุด คือ (p_2) = 100 ค่า E.I. จะเท่ากับ 1.00

$$E.I. = \frac{p_2 - p_1}{100 - p_1} = \frac{100\% - 0\%}{100\% - 0\%} = \frac{100\%}{100\%} = 1.00$$

และในทางตรงกันข้าม ถ้าคะแนนทดสอบหลังเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน ค่าที่ได้ออกมาจะมีค่าเป็นลบ เช่น $p_1 = 73\%$ $p_2 = 45\%$ $E.I. = -0.38$

$$E.I. = \frac{p_2 - p_1}{100 - p_1} = \frac{45\% - 73\%}{73\%} = \frac{-28\%}{73\%} = -0.38$$

Rajabhat Mahasarakham University

$$E.I. = \frac{p_2 - p_1}{p_1} = \frac{45\% - 73\%}{73} = \frac{-28\%}{73} = -0.38$$

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

อรอมร แก้วรณคำ (2536 : 72) ศึกษาผลสัมฤทธิ์การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นิทานพื้นบ้านแปดริ้ว เรื่องท้าวแสนปม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทย อาจารย์ผู้สอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยวิทยาลัยครู ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญทางหนังสือสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 31 คนเรื่อง ท้าวแสนปม แบบประเมินประสิทธิภาพและแบบสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า การประเมินหนังสือส่งเสริมการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นิทานพื้นบ้านแปดริ้วเรื่องท้าวแสนปม ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอยู่ในระดับดี คะแนนเฉลี่ย 4.13 นักเรียนประเมินอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 4.50

สุริยา ตอพล (2541 : 128) ศึกษาเรื่องการพัฒนาหนังสือเรียนและแบบฝึกเสริมทักษะสำหรับการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านพะไล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เรื่อง เทียวงานย่าโม มีประสิทธิภาพ 83.53 / 81.11 แสดงว่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรม ชั้นตอนที่ 5 ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา มีประสิทธิภาพ 81.29 / 82.00 แสดงว่ามีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมชั้นตอนที่ 5 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิรงรอง อุคม (2542 : 69) ได้สร้างแบบฝึกทักษะการสอนซ่อมเสริม การอ่าน เพื่อจับใจความวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า แบบฝึกเสริมทักษะการอ่านจับใจความสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.70 / 81.10 และคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราพร เชาวนา (2543 : 41) ได้วิจัยเรื่องการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง “เที่ยวเมืองนคร” ผลการวิจัย พบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.67 / 80.50 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ 80 / 80

สุชาติ เจริญฤทธิ์ (2543 : 46 – 48) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง เที่ยวเมืองพังงา ผลการศึกษาพบว่า หนังสือส่งเสริมการอ่านที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 80.47 / 80.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 80 / 80

บ็องอร แก่นจันทร์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสือเรียนและแบบฝึกเสริมทักษะประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนไครภูมิวิทยา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เรื่อง เทียวงานพนมรุ้ง มีประสิทธิภาพ 87.55 / 82.40 แสดงว่าประสิทธิภาพ

สูงกว่าเกณฑ์ 80 /80 ที่ตั้งไว้ และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ใช้หนังสือเรียนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบฝึกทักษะการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา เรื่อง เที้ยวงานพนมรุ้ง มีประสิทธิภาพ 84.08 / 82.40 แสดงว่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80 /80 ที่ตั้งไว้ และ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่สอนโดยใช้แบบฝึกทักษะหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ชวาร์ท (Schartz. 1976 : 8028 – A) ที่ได้ศึกษาความสามารถเกี่ยวกับการสร้าง หนังสือการสะกดคำด้วยภาพของนักเรียนเกรด 2 – 6 จำนวน 160 คน โดยใช้รูปภาพที่มีความเหมาะสมและแบบทดสอบการอ่านสะกดคำ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้รูปภาพที่มีความหมายมีผลการอ่านสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนการอ่านสะกดคำแบบปกติ

ชเวนเดนเจอร์ (Schewendinger. 1977 : 51) ได้ศึกษาผลการอ่านสะกดคำจาก หนังสือส่งเสริมการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 503 คน โดยใช้แบบฝึก ที่มีรูปภาพเหมือนของจริงแบบเขียนตามคำบอกและแบบทดสอบการอ่านสะกดคำ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้แบบฝึกหัดที่มีรูปภาพจริงมีผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน สะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียน โดยไม่ใช้รูปภาพเหมือนของจริง

ลอเลย์ (Lowrey. 1978 : 817 A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะ กับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึก ทักษะ มีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนการทำแบบฝึก

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักการทฤษฎี และงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ถ้านักเรียนมีทักษะ การอ่านที่ดี มีความสามารถในการอ่าน และอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย นอกจากนี้การส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน โดยจัด หาหนังสือที่มีประโยชน์ เหมาะสมกับนักเรียน สภาพท้องถิ่น จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมี เจตคติที่ดีต่อการอ่าน และมีนิสัยรักการอ่านด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างหนังสือส่งเสริม การอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำมาใช้ประกอบการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 5 เรื่อง ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบทเรียนในหนังสือเรียนกลุ่มสาระ

การเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน เพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน นอกเหนือจากหนังสือเรียน อีกทั้งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน และมีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่าน อ่านได้ อ่านเป็น และใช้ทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ที่หลากหลายต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
Rajabhat Mahasarakham University